

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Égész óvra 10 frt — kr.
Félévre 5 " — "
Negyedóra 2 " 50 "
Egy óra 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábos poszt sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többesür
hirdetések alkuszorint jutányos áron vételnek fel. Bőnygdij min-
den külön beírtatásért 30 kr.

Egy felolvasás, a szocializmusról.

II.

"A szocializmus az anyagilag szenedő alsóbb néposztályok nemzetgazdaságtana, melyből a munkás csak annyit érez, hogy neki akkor is keveset fizetnek, ha dolgozik; ha pedig munkája nincs, akkor nélkülöz, éhez és ennek a lőke az oka, mely pedig munkás nélkül élehetetlen, termelni nem képes, és a munkás legfelebb csak ellenállani és éhezni tud.

Az ipari és gyári munkás kész szocial-politikai programja bizonyos humánus szellem, az egyenlőség mellett a kényelmet is felvette magába. Jelszava e tekintetben: 8 órai munka, 6 órai szórakozás, 8 órai alvás; látnivaló, hogy nem foglal magában nagy mgerőltetést. A gyárakban nagy részben megis van oly bizonyos kényelem, mely javítást nemis igényel. Hol van ettől a kisiparos és alkalmazottja életbeosztása?

Kiképzéssel, tanítással kell ezt a néposztályt emelni. Ha ezt megtette eleget tett szemben a politikai gondviselés. megadta nekik az önerejükön való megélhetést és érvényesülést. Am az elégedetlenségnek más oka is van: a bizonytalan sorsból való félelem, mely a munkás családját is sulythatja.

A gyári munkás testi és pségének védelme fontos érdek emberiségi de állami szempontból is; valamint a nő és gyermek-munka szabályozása. Nem hogy a nő éppen ne dolgozzék, hanem hogy megfelelő munkát végezzen, s a munkás, ha hazamegy kész ellátásra valóban pihenésre menjen otthonában. Ennek biztosítása, mint vezérszereplőnek az államnak humánus kötelessége. Legyen maga az állam az első szocialista. Ne önczél legyen, hanem helyes irányzója az eszméknek a közjó érdekében. Munkás törvényeivel kapcsolja a népet magához, anélkül, hogy a proletáriátust terjessze. Állami mintagyárak emelésével e téren példadólag hathat.

A kultúrának és ezzel az önállás érzetének a munkás osztályban emelésétől csak a kiváltságosak és az önérdék emberei borzonganak. Természetesen a tudás terjedésének jogos következménye a jogok kiterjesztése.

De itt előáll az a követelmény, hogy a szellemi munkások sorsát is javítsa, nemcsak a kezi munkásét; mert e téren is észlelhető igazságtalanság. S ezért hogy segítése is a közérdek követelménye.

A mezőgazdasági szocializmus kérdésének megfejtése követelőleg lép fel hazánkban és pedig még követelőbben mint a gyáripari is, mert Államunk kiváltképpen mezőgazdasági Állam

A jobbágyság eltöröltetett; de azért a jobbágyságnak nem egy maradványa van még meg mezőgazdasági viszonyainkban. Müveletlenségben, gyámoltalanságban nőtt nemzedék, mely földet turva, földre néz, de az ősi rögből, melyre elei századokon át vért és verejtéket izzadtak, nem mondhat magának egy talpalatnyit sem, hogy ne vetné oda magát a szépen zengő izgató szavak, a csalóka reménység karjaiba! A haza fogalmának csudás ereje nem hat reá: hiszen a föld melyen a pái vére folyt nem táplálja jó kedvvel bőséggel; midőn őserije megnyilatkozik, az ellenséges vagyon iránti gyűlölete tulásokba kergeti: csendőr, verontás nem teszi jóvá, amit az elhagyatottság miatt vétkezett.

A kárpátok-ölette hazában a mezei munkás magyarparszt — a magyar Nemzet őszanyaga, amely nélkül nem magyar e Haza a négy folyam partján. »Ezt az anyagot át kell gyurni, hogy majd az új század hibáitól megtisztult, erényeiben öregbedett új nemzedéket növeljen belőle, amely a munka jelszavát megértse; » hogy ha csakugyan a munka bázisára van építve a társadalom, ez a munka általános legyen. . . mindenkinek mindig dolgozék!« ne csak a mezőgazdasági munka 6—7, hanem az évnek mind a 12 hónapján keresztül; s ne rakja össze száz meg száz a kérges tenyerét, hogy felvegye sztrájkban a harcot a földbirtokos, munkáltató — a mezőgazdasági tőkés ellen.

A nyugat-európai államok népessége és földviszonyaihoz képest Magyarország nem túlnépes, földje minősége még jobb. De a föld-megoszlás szerencsétlenebb. A nemzedék képzése mellett tehát, az aránytalan birtok megoszlást rendeznie kell, közvetlenül a nagy birtokok, hitbizományok, egyházi birtokok parcellázását, amelyek már ugyis a régi nagy honvédelmi cél teljesítése nélkül vannak egyeseknél összehalmozva. Ma már a paraszt is vérrel védi a hazát. Megélhetésére ma is munka, — erre pedig tér kell, A földbirtok-reform eszméjének megvalósítását, vagyis a mezőgazdasági szocializmus kérdésének megoldását elemmentaris erővel kívánja az idő, bármennyire ellentmondjon is neki az előítélet. vagy a hagyomány.

Az adórendszer-reform is nagyban segítne megoldani a fenyegető szocializ-

mus kérdését. Ezt a reformot különböző főelv vezérelje: a lét minimuma dőmentessége; a progresszív adó megosztás és az egységes kezelés, a fogyasztási adók elviselehető beosztása s a katonai követelések mérséklése. Talán a XX-ik századnak van fentartva annak a békeállapotnak megteremtése, amikor az öldökő fegyverekből, amelyek a népek véres verejtékéből készültek, a munka eszközei: mezőgazdasági és ipari eszközök készülnek? A katonai állapot sem lehet változhatatlan. Az emberiség társadalmi közeledését előmozdítja az iskolák által terjesztett kultúra s a szeretet és az értelem kiküszöböli a kaszt, faji, felekezeti és hatalmi szellemet s az embertimádó és az isten nevében szemforgatással uralkodó dogmák helyére a kölcsönös szeretet, türelem és felvilágosodás lép.

A termelési és árusítási szövetkezetek még a vevő kizsákmánylásától is megszabadítják a munkásokat. Talán még a pénz, embert megáldozó hatalma sem fog zsarnokoskodni mindig a társadalomban.

Minden kornak meg voltak, — a mienknek is meg vannak magasztos eszméi. Egy ezredéven át a mienk a haza volt és morálunk ennek szeretete. Az ma is. Azért szereti népünk annyira e földet, mert ez tartja életében és halatában ez takarja el. Mi lesz a jövő század eszméje? . . . Nem tudjuk. . . Előbb talán birkozása a társadalomnak egy jobb társadalom megteremtéséért. Hogy ez a diadal eljőjön: azt a tudás nyomán derülő felvilágosodás hozza el. Ez a lét kezdete és jó folyamának biztosítóka.

A teremő első szózata ez volt: Legyen világosság!

Ime a felolvasás s a leendő röpiratszerű füzet kivonatos ismertetése. Mint minden ilyes ismertetés csak hézagos és csak halvány vonásokban adja vissza az eredetit. Aki ezt egész teljességében a szocializmus iránt való érdeklődésből akarja olvasni, olvassa a teljes eredetit a megjelenő füzetben.

S ki ne érdeklődnék a szocializmus iránt...? mely tulásában az évezredekén átalakult társadalmat átakarja változtatni, úgy, hogy lerombolni kész az eddig az emberiséget mozgató és a kultúrát megteremtett és előbbrevívó eszméket s valódi szabadság egyenlőség és testvérság jelszó helyett »kenyér és munka« jelszót tűzve veres zászlójára, tulajdonképpen a nyers erőt akarja uralomra juttatni; pedig a szel-

Olesó
alkal-
mas
aján-
dék
tár-
gyak.

Alkalmi bevásárlás!

ló

t,
os

lehet is emberi alkatrészek tekintő, tehát a lélek és test munkásságát és követelményeit öszhangzásban látni szerető emberre nézve nem lehet közönyös, hogy egyoldalul az anyag uralkodjék s a lélek és ennek munkássága vagy szenvedő szerepre alacsonyították, vagy egészen kizárassák a társadalomból, mert ez nem az eddigi kiváltságokat megszüntető demokraczia lenne, hanem a nyers erő arisztokráciája s benne az izgatók olygarkhák; szervezett társadalmi rendből válnék a nyerserőuralma szerint: »aki bírja marja.«

— a — r.

Debreczen, november 21.

A delegációk elnökei. A delegáció elnökeit évenként fölvalva a képviselőház és a főrendi tagok sorából választják. Az idén a főrendekre kerül a sor. A magyar delegáció elnöke így ismét gróf Szapary Gyula lesz.

A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése. A budapesti keresk. és iparkamara legutóbbi teljes ütéséből a kereskedelemügyi miniszterhez fölterjesztett intézett az iránt, hogy az idei karácsonyi ünnepet es újévet megelőző vasárnapokon az ipari munka es az adásvevés egész napon szabadon legyen gyakorolható.

Román dolgok. A román nemzetiségi izgatók alkotmányellenes izgatásaikkal leginkább Szeben és Alsófehér varmegyék román ajku lakosságát bódították el. Alkenyeren mos Herlea folytatta izgatásait es forradalmi költemények elsz. valasával irigylésre méltó pozíciót es tekintélyt szerzett magának a románok előtt. Erre a szereplésre adta magát Muntean Nicuția kisludasi tanító is s hogy áldasdus munkalkodóának híre messze földre elterjedhessen, elbajolo hangon es szinpadí meghatottsággal énekelte el a parasztek öszszejöveleín Doina lui Lucaciu-t (Lucaciu dala.) A parasztek templomi ajtatossággal hallgatták a forradalmi tartalmu, egyhangu zenei silányságot. Könyezve szemlélték a martir vergődését a magyarok rabságában. Munteanu tanító, hogy neps erüése állandó es

hosszantartó legyen, a gyerekeket, a kiket tanított, magához hivatta titokban es a tiltott dal éneklésére tanította. E dal terjesztése miatt a királyi ügyesség Munteanu ellen pert indított, melynek tárgyalása Szombaton volt. A tanító ügyefogyott alázatossággal adta elő védelmét s inkább a hülye, okatlan szerepét vitte, csak hogy meg ne büntessék. A dászkal tárgyuágai oly nyilvánvalók voltak, hogy a törvényszék cselekményét védekezésével teljesen öszszevágónak találta s a közvélemény es ügyész büntetést kérő indítványa ellenére, felmentette.

Ugyancsak azon napon szintén a gyulafehérvári törvényszék tárgyalta a Kuti Albini Titus Livius volt lapkiadó es tulajdonosnak a sikkasztási bűnpörét. Russu Siriaou megverte egy ötletből kifolyólag a Jancu-féle szobor alapnak az alapját s nemzeti adakozásra hivta fel az öszses románokat. Befolyi körülbelül negy ezer forint.

A magyar kormány beállította a további gyűjtést es a meglevő öszszetet is lefoglalni rendelte. A Titus Livius Albini barátai felhasználva a zavart, a pénzi ismeretlen módon fel nem található helyen helyezték el. A kir. ügyesség Albini nyilvánosság utján öszszegyűjtött pénz elikkasztásáért üldözte s ez sokáig nem tudván az öszszeggel szabályszerűen elszámolni, vizsgálati fogságba került. A vizsgálat nagy nehézségekkel küzdött, mert Albini ezerféle védekezéssel állott elő s elvtársai Septimiu Albini, Jonu Slavici es Jonu Motia szászvarosi pap es költő, időközben előteremtették az öszszetet. Slavici a vizsgálati fogság második évében nyugtával igazolta, hogy a pénzt átvette — s a bukaresti nemzeti banknál helyezte el.

A bukaresti nemzeti bank egy nyilatkozatával Slavici állításait megerősítette. A vizsgálat adatai azonban kétségelenné tették, hogy az egész eljárás mind arra irányul, hogy az Albini sikkasztását elpalástolják. A pénzt valószínűleg csak utólag szerezték öszsze. A törvényszék a felmerült gyanu alapján, hogy a dolgot nyilvános tárgyalás utján tisztázhassa, Albini vád alá is helyezte sikkasztás bűntette miatt. — A megtartott tárgyaláson Albini tanui, kik színter erősen feltik a bőrüket, nem jelentek meg. A törvényszék a tárgyalást elnapolta. — A román sajtó fel van háborodva a miatt, hogy a legkényesebb

román nemzeti ügyben éppen magyar bíróság van hivatva nagymosást rendezni es ök nem fedezhetik el vétkezes manipulációjukat.

— «A megalazás netovábbjal» — kiált fel a Tribuna.

Közegészségügy. A mentőügy országos szervezése. Budapestén az Ujváros háza nagytermében vasárnap — nov. 19. — d. e. 10 órákor gyűltek egybe a belügyminiszter meghívására az ország minden részéből azok a faktorok, a melyek hivatva lesznek a mentőügy országos szervezésében közreműködni. Az értekezleten Széll Kálmán miniszterelnök, mint a belügyminiszteri tarca vezetője elnökölt. Ott voltak még: Gr. Andrásy Aladár, a bpesti önk. mentőegyesület elnöke, Jakabffy Imre áll. m. titkár, gr. Csekonics Endre, báró Nikolics Fedor, Márkus J. főpolgármester, Chyzer Kornél es Csatai Lajos min. tanácsosok, Farbak István es Molnár Ferenc orsz. képviselők, Gelléri Szabó János nyug. kuriai bíró, dr. Kresz Géza, a bpesti önk. mentőegyesület igazgatója stb.

Az értekezletet Széll Kálmán nyitotta meg, fejtegetve a mentőegyesület feadatait. Elmondta, hogy a belügyminiszterium indítva érezte magát ez év elején, hogy körendeleter adjon ki a törvényhatóságokhoz es városokhoz, a melyben felszólítja öket, hogy tegyenek jelentést arról, hol es miképen van vevrehajtv a közegészségügyi törvény es annak amaz intézkedése, hogy a népesebb városokban mentőintézetek állittassanak fel es ellátassanak minden szüksegessel, a mi a mentő intézmény működésére megkivántatik. Ezek a jelentések beérkeztek, de nem nagyon kedvező képet nyujtanak, mert a bpesti kiváló es igazán példaszzerűen vezetett intézetek kivül önk. mentőegyesület csak Temesvárott, Kolozsvárott es Szabadkán van, azonkivül itt-ott mentőcsapatok vannak szervezve, a hol hatóságok foglalkoznak a mentéssel.

Látni való ebből, hogy az ország egyes részeiben csak néhány lépés történt arra, hogy ez az ügy propagáltassék, de mindez édeskevés még ahoz a nagy célhoz, amely e kérdéssel kapcsolatban. Ez minden államban elsőrendű ügy, de sehol oly nagyfontosságú, mint nálunk, hol e kérdés nemcsak állami, hanem civilizatorius, kulturális érdek s azért az államnak es társadalomnak karöltve kell

Amanda.

— A «Debreczen» eredeti tárczája. —

Gözgepekkel dolgozó hentes volt az apja. Igen gazdag volt tehát Amanda, a ki zongorázott es francziául is beszélt.

Az apjának erősek voltak idegei s odáig ment szigorúságában, hogy leányát kényszerítette olyan emberhez menni feleségül, a kit nem szeretett, habár semmi kifogása ellene nem volt.

Ő megalkotott magának regények után egy ideált, de ez nem volt a férje.

Szenvedett. Tudatára ébredett egy nap, hogy a kihez életét kötötte, meg nem érti őt. Szenvedett a szív ürességében.

Ezt ellensúlyozni kellett. Mindennap elment a színházba. Sardou, Dumas stb., a kik oly élesen jellemzik a női lelket, barátai lettek Amandának.

Egy este Sardou «Odette»-jét adták. Ott ült mellette egy fiatal ember, a ki nem a szinpadra figyeit, hanem Amandát bámulta.

Olyan volt, mint a regények után megalkotott ideálja. Mikor vége volt a darabnak, elkísérte Amandát a kocsijáig.

Amanda pedig kezdett okoskodni:

— Ha kor magaslatán akarok maradni, tartódom magamnak es műveltségemnek azzal, hogy a legközelebbi alkalommal férjemet megcsaljam.

Ezt már eltanulta a boulevard profetáitól.

S így lön rövid idővel reá, hogy az a fiatal ember nem távozott eredménytelenül a főposta «poste restante» ablakától.

Ez a fiatal ember egy szep napon megint egyszer nagyon rosszul állott finanziaik dolgában.

— Ma volna igazi első találkám ö vele — színház után — es nincs egy árva hatosom se... De minek vannak az embernek jó barátai?

Es elment legujabb barátjához, a kivel minap ismerkedett meg a színház melletti vendéglőben. Ez az ember jószívű volt, ezt már megtudta. — Elindult őt felkeresni. Meg is találta s nemsokára hálálkodva távozott. Egy ötvenes sikerült — két napra — kikölcsonőznie...

Az a «jószívű» ember pedig eltökölte magában, hogy aznap elmegy a feleségéért a színházba s hazakiséri. Belátta, hogy Amanda kellemetlenül érinti es bosszantja, hogy soha sem jön érte előadás után.

A darabnak vége volt. Az emberek kitódultak a színházból, köztük Amanda is. A fiatal ideál is közelebb volt már.

Egyszerre csak felhangzik a férj hívó szava:

— Amanda...

A ki elsápadt ugyan, de követte férjét. A másik pedig lehető gyorsan kerekelt oldott, hiszen az az ember az ő «jószívű» barátja... Amanda férje volt.

Első pillanatban elhatározta, hogy a kölcsönvett pénzt eldobja, de a második gondolat jobban tetszett neki.

Aprópénze pedig nem volt.

Amanda azóta kitünő háziasszony lett. Szereti a férjét es gyűlöli a franczia darabokat. Sokáig szenvedett ugyan az érzelmek tulprodukcziója következtében, de azért megtalálta az utat kifele.

Azt cselekedte, a mit sok asszony ilyen esetben tenni szokott. Irni kezdett.

A férje ellátta őt a legjobb angol papirossal es finom to'lakkal.

Tudta nagyon jól, hogy a papiross nem vészett el az ő üzlete számára s az utókort nem háborgatják Amanda iratai.

A férj nem csalódott.

Amanda pedig soha sem látta többé ideálját, a kiben néha-néha ébredezett a vágy, hogy őt meglássa. Neki is indult már, hogy valamiképpen fölkeresse. Az ötvenesnek rémes kísértete azonban mindannyiszor elébe állott es megtiltotta a közeledést.

— Goa. —

elköve nie mindent, hogy e téren előremenjünk, és hogy Magyarország emberanyagának megtartását és szaporítását előmozdítsuk. A mentés ügyének humanitárius kérdése szoros összefüggésben van a közegészségügygel, a miniszterelnök azzal, hogy közvetlenül foglalkozik e kérdéssel, be akarja igazolni, hogy nincs a közegészségügynek egy ága sem, melyet meleg érdeklődéssel ne kíséru.

Széll Kálmán azután fölkérté dr. Kresz Géza, tegye meg indítványát a mentőügy országos szervezése dolgában.

Dr. Kresz Géza hosszabb megokolással előterjesztette a tegnapi előterkezetlet által elfogadott amaz indítványát, hogy a mentőügy országos szervezése a tűzoltóság belevonásával es kebelében történjék.

Az értekezlet az indítványt egyhangú helyesléssel fogadta, mire újra Széll Kálmán szólalt fel és mint az értekezlet elnöke köszönetét fejezte ki a budapesti önkéntes mentőegyesületnek ezért a példás, fáradságtalan, önfeláldozó kuzalmáért, a melylyel nemcsak ideális feladatát évtizedeken át teljesíti.

A miniszterelnök ezután áltávozott, s az elnöki széklet Jakabffy Imre államtitkar foglalta el. Meg Major Ferencz orsz. képviselő. Csatory Lajos min. tanácsos és Kek Lajos a tűzoltó szövetség elnöke szólalt fel. Ezu az az értekezletet berekesztették.

Ekkor az elnöki emelvény előtt egy fehér függöny ereszkedett le, amelyen érdekes vetített képek jelentek meg az első segélynyújtás különféle mozzanatairól. A képeket dr. Kresz Géza kísérte magyarozó megjegyzésekkel.

12 órakor az értekezlet tagjai kivonultak a Markó-utcz i főreális-kola nagy udvarára, ahol a budapesti önk. mentőegyesület dr. Kovács Aladár ellenőrző orvos vezetése alatt, néhány igen sikerű mentőgyakorlatot mutatott be.

A kóbor cigányok telepítése.

Évről-évre fölajdulnak a törvényhatóságok, községek, egy tarthatatlan állapot miatt. Ez az állapot a kóbor cigányok sajátságos helyzete a társadalmon kívül, Számtalanszor sürgették a kóbor cigányok megrendszabályozását, telepítését, a törvényhatóságok es községek segítettek ebben a tekintetben a társadalomnak a sürgetésben.

Nagyvak város jegyzője most Darányi Ignác földművelésügyi miniszterhez terjesztett fel egy hosszabb emlékiratot a kényszertelepítés és polgárosítás tárgyában. Nézete szerint a kóbor cigányok telepítése, minden más mód kizárasával, csak különválasztással vihető keresztül. Előkeli őket egymástól különíteni, az emlékezt köztük meggátolni. Állandó helyhez kötöttséggel kivetkőznek szokásaikból, vadságukból. Az újabb generáció csak így olvadhat be fokozatosan a társadalomba. De az elkülönítésnél, a telepitésnél a legmesszebb menő óvatosság es körültekintés szükséges. Különös figyelmet kell fordítani a foglalkozás es munkaadak helyes kijelölésére nemzetiségi, nemzetgazdasági, társadalmi, közigazgatási es rendszertel viszonyokra.

Bajcsi Laszlo hosszason indokolja telepítési javaslatát. Elmondja a cigány vándorlások es hanyattatások történetét Magyarországon s a sok hiábavaló kísérletet a telepítés nehéz munkájában.

A cigányok telepitésének es állandósításának érdekében eddig tett intézkedések eredménytelensége két főokban keresendő.

Az egyik ok; a nagyobb csoportokban való telepités.

A másik ok: a nehéz földmunkára való kényszerítés.

Csoporthoz cigányokat állandó helyhez kötni, polgárosítani lehetetlenség. Százakra menő csoportnak kilencz-tizedrésze dologkerülő, romlott erkölcsű. Ezek egymást es jobb hájlamu társait az engedelmességre, henyésésre es szökésre biztatják. Erkölcsi életükben a rossz többség dominál. Csoportokban kielik a kis terület keresetforrását s ennek hiányában az amagy is könnyűvérű es csavargáshoz szokott fajtt együtt tartani, fegyelemhez szoktatni, de kiváltképp helyhez kötni lehetetlenség.

Nehéz földmunkára semmi körülmények között sem szoktathatók. Telepitésük es állandósításuk sikerére tehát döntő befolyással bir keresetforrásukban a munka-ágak helyes megválasztása, kijelölése.

Elhibázott es következményeiben máröben téves nezetnek bizonyult a századokon keresztül telepitésök alkalmával követett amaz eiv, hogy a cigányokat nehéz munkára s különösen földművelésre kell kényszeríteni. Irtóznak a szántás, vetés, kapálás es a többi földmunkától, a mikre nemzedékről-nemzedékre nem lehetne nevelni őket. Lóval szeretnek ugyan banni, de csak azért, mivel ezzel megkímélik magukat a nehezebb munkától.

Kényszerrel szükséges telepiteni a kóbor-cigányokat, mivel más mód mellett őket állandósítani hiába való kísérlet volna. Es e nagy feladatnál az eszközöket valogatni nem lehet. Rendkívüli állapotok megszüntetését csak rendkívüli szabályok fogantatba vételével érhetjük el.

A gondnokság alá helyezés folyamánából a polgári jogok élvezetétől ele-nek es kötelességek gyakorlása alól felmentenek.

Telepitésük után az állam es a községek legnagyobb feladata lesz a polgárosítás.

A felnöttek oktatása, a polgári jogok es kötelességek elemi ismeretének elajajítása czéljából szükséges.

A telepités első éveiben kijelölt munká-ágakban folytonosan foglalkoztatni szükséges őket s különösen arra felügyelni hogy keresményüket el ne pazarolják, szükségét nyomort ne szenvedjenek, mert ez esetben a telepről elszöknek.

A telepités sikerére elengedhetetlen kellék az is, hogy nemcsak a kóbor, illetve telepitett, hanem a már régebben egy helyen tartózkodó cigányok is nyilvantartassanak, kóborlásuk korlátozassék, mivel igen könnyen csavargáshoz szoknak, visszacsnek a vándoréletbe, dologtalanságba.

Gyámoltani oktatni kell e magával is téhetetlen tömeget. Keresetforrást nyitni folytonos munkásságukra es arra kényszeríteni a legmesszebb menő szigorral. S ha a felnöttekkel a bajlódás két évtizeden keresztül nehéz es talán meddő faradozás lenne, még lesznek mentve a gyerekek a jövőnek s ezzel többet érünk mint négy század drákói szigorával.

A kóbor-cigányok megrendszabályozására nevez minden más mód ki van zárva.

KÜLFÖLD.

Az osztrák delegáció elnöke valószínűleg B a q u e h e m m a r k i, a volt kereskedelmi miniszter lesz, miután a volt elnök Vetter van de Lille gróf magas kora folytán nem hajlandó e méltóság elfogadására.

Osztrák-olasz konfliktus. A Garda-tó osztrák partján levő Riva városában egy Belfanti nevű olasz állampolgár hatóság elleni erőszakot követett el es a Mocenigo nevű olasz hajóra menekült.

A czendörök utána akartak menni a halóra, de a kapitány tiltakozott ez ellen es kijelentette, hogy a hajó olasz terület. Nyomaték kedvéért a hajó-hidra kitűzte az olasz zászlót, a mit azonban a czendörök félrelöktek, földmútek a hajóra es úgy a hajó kapitányát, vajamint Belfantit is letartóztatták. A kapitányt azonban később szabadon bocsátották.

Ez az incidens egész Olaszországban nagy izgatottságot kelt, mert nemcsak a nemzetközi jog, de az olasz t r i k o l o r megsértését is látják benne. Az ügy megvizsgálására a veronai prefektus C a r u s i delegátust küldte ki Riva di Tréntolha.

Az olasz parlamentben B a r z i l a i interpellált ebben az ügyben, de a külügyminiszter még nem válaszolt. Előbb bevárja a részletes információt.

A római sajtó dühösen kifakad az osztrák erőszakosság ellen, különösen a köztársasági Itálie kesereg, hogy a hármasszövet-

ség odajuttatta Olaszországot hogy nem is kerhet elégtételt a sérelemért.

Az olasz király es a pápa. U m b e r t o olasz király a trónbeszédjében tudvalevő megemlékezett a szent évről is, es hangsúlyozta hogy X I I I L e ó pápa szellemi hivatásának gyakorlásában a legnagyobb szabadságot élvezi. Mint Rómából jelentik, a pápa elhatározta, hogy vagy az e hó végén tartandó konisztórium alkalmából, vagy esetleg később válaszolni jog a trónbeszédnek reá vonatkozó részére.

Franciaország.

A köztársaság szobrá. Párisban vasárnap Nov. 19. L o u b e t köztársasági elnök W a l d e c k - R o u s s e a u, M i l l e r a u d, L e y g u e s es D e c r a i s miniszterek kíséretében 1/1 órakor az Elysééből a Place de la Nationra ment a köztársaság szobrának leleplezési ünnepe. A közsegtanácsosok es számos vidéki polgármester ünnepi menetben vonultak a városházáról a Place de la Nationra. Számos munkástestület es küldöttség foglalt állást a Place de la République-on es a Boulevard Richard Lenoir-on, mindannyiok zászlókkal es zenekarokkal.

L o u b e t elnököt, a közönség a Place de la Nation-ra vivő ut n mindenütt o v á c z i ó b a n részesítette. Különösen lelkesült volt a fogadtatása a téren, a melyen óriási néptömeg gyűlt egybe. A közönség a miniszterelnököt szintén viharosan éltette. Loubet elnök a miniszterektől, képviselőktől es közsegi tanácsosoktól körülvéve, jelen volt a több százra menő testületek, küldöttségek, munkás-szindikátusok es iskolás gyermekek elvonulásának kezd tén. az elvonulók az elnököt es a minisztereket éltették. Az elnök es kísérete ováció közepette délután 3 es fél órakor hagyta el az ünnepély színterét mig az elvonulás tovább is folyt.

Az egyetlen incidens, amely a testületeknek a «köztársaság diadalát» ábrázoló szobornál való elvonulása alkalmával történt, abból állott, hogy egyik elvonuló csoport v ö r ö s l o b o g ó t bontott, amelyet a rendőrség lefogott. Jelentéktelen verekedés támadt, mely alkalmossal többeket letartóztattak a testületek elvonulása színeken pompázó látványt nyújtott. Helyenkint ily kiállításokat lehetett hallani: »Éljen a szocializmus!« Majd R o c h e f o r t, M e r c i e r es D é r o u l e d e ellen irányuló kiállítások halátszóttak. Több csoport az elvonulás alatt dalokat énekelt. Este fél hét órakor még folyt a testületek elvonulása, bar a hivatalos szemlélyiségek számára fenntartott emelvények már üresek voltak.

Az eltemetett Zola-pör. Tekintettel az amnesztia-törvénynek rövid időn belül várható életbeléptetésére, a november 23-ikára kitűzve volt Zola-pör tárgya asa elmaradt. Ez okból a törvényszék nem is intézkedett — Schwarzkoppen es Panizzardi megidézéséről a kiket rekvizíció útján kellett volna kihallgatni.

A francia összeküvők pöre. Vasárnap — nov. 19. — reggel a fennálló szokás szerint trombitaszó mellett tüzték ki az összeküvési per k é t e l m e n e k ü l t v á d l o t t j a lakásának ajtajára az idézést, a melynek a megidézettek megfelelni tartoznak.

Franciaország es Kina. Kina es Franciaország képviselői szerdan olyan meg egyezést irtak alá, a mely v é g l e g e s e n m e g a l l a p i t j a a k v a n g - e s a u v a n i t e r ü l e t h a t á r á t. A kínai kormány lemondott arról, hogy elvitassa Franciaországtól azt a két szigetet, a melyek a kvan-esau-vani öböl bejáratát dominálják. A határt megjelölő térképet S z u t á b o r n a g y es C o u r r e j o l l e s tengernagy irtak alá

H I R E K.

* **A polgármester utja.** Simonffy Imre kir. tan. polgármester a tegnapi reggeli gyorsvonattal fontos és közérdekű városi ügyek elintézésére ezújból Budapestre utazott. A polgármester minden valószínűség szerint csak szerdán vagy csütörtökön este ter vissza Debreczenbe.

* **A gépjavitó műhelytelep** igazgatósága arra kéri a várost, hogy a telep mellett elterülő és városi tulajdon képező akácös területet engedje át. A város jog és pénzügyi bizottsága tárgyalta ezt a kérelmet, de mivel a kérdése akácsterületre már a dohánygyár szolgalmi joga van bekebelezve, nem javasolhatja a közgyűlésnek az akácsterület átengedését.

* **Sok a város pénze.** A nemes városnak egyszerre annyi lett a pénze, hogy most gondot át mit csináljon a gyámpénztár és a házipénztár feleslegével. A tanács véleményt kért a jog és pénzügyi bizottságtól, a mely tegnapi ülésében azt a határozati javaslatot hozta, hogy a pénztárak feleslegét ossza ki a város kamatozásra a helyi pénzintézetek közt. A kiosztás pedig úgy történjék, hogy az első takarékpénztár a felesleg két ötdrészét kapja, a másik három ötdrészét pedig egyforma arányban a többi helybeli pénzintézeteknek adja ki a város. A mostani pénzszükségre és értékre tekintettel azt is javasolja a bizottság, hogy a pénzügyintézetnél az elhelyezendő pénzeszegek után legalább négy és fel százalék kamat kötéssék ki.

* **A hazai ipar pártolása.** A belügyminiszter már régebben rendeletet adott ki, melyben a törvényhatóságokat figyelmezteti, hogy mindennapi ipari szükségleteiket magyar gyártmányokból elégítsék ki. Most újabb rendeletben figyelmezteti a törvényhatóságokat, így Debreczen városát is arra, hogy a beszerzés körüli információk vezet forduljanak az iparkamarához, a melyek utasítva lettek, hogy a szükséges felvilágosításokat pontosan megadják.

* **Egy régi tanár halála.** A kollegium épületének ormarol hatalmas gyászlopot lenget az ősi szél. Tegnapi délután fejezte be küzdelmes életét Felegyházy Benjamin nyugalmazott ev. ref. főgimnáziumi tanár. Az új nemzedék nem ismerte őt, de annál inkább ismerte az a nemzedék, mely az abszolutizmus korszakában taposta a kollegium küszöbét. A boldogult tragikus életpályájának rövid foglalója a következő:

Született 1827-ben Szatmárt. 1852-ben az abszolutizmus idején, mikor a gimnáziumokat a Thun-rendszer szerint nyolcz osztályra bővítették ki, Felegyházy Benjamin egyike volt annak a tizenhét tanárnak, a kikre Kovács Pal igazgató vezetésével a debreczeni főgimnáziumot bízták. A boldogult az alsóbb osztályokba látott és földrajzot tanított. Tanóra alatt a tananyagokat szerette tanulságos történetekkel fűszerezni. A szegényebb tanulókat házához fogadta s tanulságos jószívűsége kezébe sok bánatott okozott. Majd mellék seu gazdasággal is foglalkozott, de minden vállalkozása balul ütött ki és szép vagyona csakhamar elszűnt. 1877-ben nyugalomba vonult és a pusztán jellemet bizonyítja, hogy csakely nyugdíja felett évről-évre a hiteltelők közt osztotta fel, mert nem tudta elviselni, hogy miatta mások károsuljanak. Kése öregségére tollat fogott és a tanítás új módszere czímmel munkát írt, melyet titkosan adott át megőrzés czéljából egy előkelő egyházi férfinak. Talán azzal a reménnyel töltötte ki a végső napokat, hogy a márkájában lefektetett eszmék majd halálában kárpótolják szerencsétlen életéért és az elismerés virágai hullanak poraira. A munka alig tartalmazzal nagy dolgot, mert huszonhárom év óta ennyi ideje, hogy visszavonult a katedrától, — alaposan megváltzott a tanrendszer, a melyt ő már nem is ismert, de ha eszméi nem is valószínűleg meg, azért a nemes

és lelkes buzgóságért, melylyel munkatépekorában szolgált a magyar tanügyet, megérdemli a jók elismerését és részvétét.

* **A debreczeni dalegylet** t. működő tagjai felkértek hogy a mai gyakorlati órán teljes számban sziveskedjenek feljönni. Nagy Janos működő tagunk tragikus halála folytán a teendők megbeszélése válik szükségessé, Debreczen, 1899. nov. 21. Az elnökség.

* **Milyen lesz az új esztendő.** Miután bizonyos — hogy november 13-án Falb Rudolf jóslata daczára sem vészelt el a világ, tehát az 1900-ik évvel kezdődő új évszázadot is minden nagyobb baj nélkül megérjük, ha csak t. i. addig meg nem halunk, nézzük csak egy nagyjából milyen is lesz hát a következő esztendő? 1900-ban az uralkodó bolygó a Merkúr. Ez ugyan aligha érdekel bennünket. Sokkal érdekesebb, kivált a hölgyekre, ha megmondjuk, hogy a farsang tart. Vizkereszt napjátó hushagyó keddig, vagyis január 7-től február 27-ig bezárólag, tehát 52 napig. Hosszu farsangunk lesz, kimulathatja magát bőven a kinek van rá kedve. Az újév egyébként hétfői nappal köszönt reánk s így Szilveszter vasárnapra esik. Tehát mindjárt az év elején kettős ünnepünk lesz. Hasonlóan kettős ünnep lesz az új év első hetében, a mennyben Vizkereszt (január 6) szombatra esik. A többi ünnep a következő: Február 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony (péntek), február 25: Gyümölcsoltó Boldogasszony (vasárnap), ápril 15 és 16 húsvét vasárnapja és hétfője, május 24 áldozó csütörtök, június 3 és 4 pünkösd, június 14 Urnapja (csütörtök), június 29. Péter és Pál (péntek), aug. 15. Nagyboldogasszony (szerda) aug. 20. Szent István király (hétfő), szeptember 8. Kiszasszony napja (szombat), november 1. Mindenszentek napja (csütörtök), december 8. Mária fogantatása (szombat), december 25 és 26. Karácsony (kedd és szerda). Az advent decz. 2-án kezdődik.

* **Hivatalhely változtatás.** A m. kir. adóhivatal a Kossuth-utcai helyiségből átköltözött a Piac utca 58. házszám alá, az Ipar és Kereskedelem bank palotájába.

* **Az özvegy trónörökösne házassága.** Stefánia özvegy trónörökösne házasságáról rövid idő alatt a legellenétebb hírek terjedtek el. A legutolsó hír, mely Bécsből érkezett, az volt, hogy az özvegy trónörökösne lemondott a házasságról. A nevezett újság november 18-án kelt következő táviratot kapta Bécsből:

Itt ma az a hír járja, hogy Erzsébet királyi hercegnőt, az özvegy trónörökösne leányát, holnap, nevenapján nagykoruval nyilvánítják és kikerül az uralkodó gyámsága alól. A nagykorúsítás császári dekrétummal történik, melyet Lichtenstein herceg, első főudvarmester fog átnyújtani a királyi hercegnőnek, a miselő a császári ház minisztere jegyzőkönyvet vesz föl. Erzsébet hercegnő saját udvartartást tart; főudvarmesterét már kivázták és azonnal elfoglalja állását. A fiatal királyi hercegnő a Hofburgba kap lakást. Az özvegy trónörökösne ellenben néhány nap múlva Magyarországra utazik, a hol még ebben a hónapban megesküszik Lóráy a y gróffal.

Bécsből jelentik nekünk telefonon: Luxemburgban tegnapi Erzsébet királyi hercegnő nevenapja alkalmából nagy ebéd volt, a melyre a főnemességnek 30 tagja volt hivatalos. Ez az ebéd egyuttal megünneplése volt a fiatal kir. hercegnő legközelebb várható nagykorúsításának. Az ebéd után bál következett, amely majdnem reggelig tartott.

* **Párbajtárgyalás.** Deák Ferencz és Szöllösy György között súlyos kimenetelű párbajnak utolsó akkordjai hangzottak természetesen, a törvényszék előtt, ott párbajozó felek közül Szöllösy György 2 hónapi, Deák Ferencz 3 heti államfogházat kapott. — Üzész az ítélet ellen fellebbezett, ugyszintén a vádlotak is.

* **Egy debreczeni csaló letartóztatása.** A zalaegerszegi rendőrség táviratilag értesítette a főkapitányságot, hogy Gerley Géza debreczeni születésű volt pénzügyőri fővigyázó egy odaváló ékszerészől több értékes órát csalt ki, s aztán megzökött. A csaló jogtalanul viseli már az egyenruhát. A főkapitányság a szélhámos fiatal embert a keleti pályaudvarban letartóztatta. A volt pénzügyőr hamis jeggyel és hamis nyit rendelettel szállott a Kolozsvárról Budapestre menő gyorsvonatra. A kalauz azonban rajtacsipste igazolásra szőlította fel. Miután azonban igazolni nem tudta magát, Budapestre érkezve a keleti pályaudvar rendőrségének adta át. Gerley tagadásban van, ambar rábizonyították bűnösségét. Beigazolást nyert az is, hogy egy ízben Gerley egy pénzügyőnek szobából köpönyegét lopott el. Társai éjjeli szállást adtak neki s ő ezt az alkalmat arra használta fel, hogy lopjon. Ezt a finánczot a múlt hó 12-én bocsájította el a pénzügyigazgatóság a szolgálatból s azóta szélhámoskodásból és csalásból tartotta fenn magát.

* **Gyilkosság magyargyűlöletből.** Fanatikus magyargyűlöletből eredő gyilkosság tartja igazgatóságban Aradot. Tegnapi este sok tagu iparostársaság idogált, beszélgetett egy ottani, a „Vademberhez” címzett vendéglőben. Beszélgetés közben szóba kerültek a nehéz megéhezési viszonyok. Liedl Ödön fesűgyáros, német nemzetiségű teintélyes iparos, úgy ajánlotta a kérdés megoldását, hogy itt kell hagyni Magyarországot.

— Kivándorolunk Németországba, ha egyszer itt meg nem lehet megélni.

Es egyre erősebben szidta a magyarokat holott magyar földön szerezte tőkét és két aradi házat. De nem soká túrték kirohanásait Mallár Lajos asztalos rákiáltott:

— Olyan emberrel, aki csak akkor ismeri el Magyarországot hazájának, ha jól megy dolga, nem ülök egy asztalnál.

A társaság többi tagjai is Mallár partjára álltak és a hangulat egyre aggasztóbb lett Liedlre nézve, úgy hogy ez jobbnak látta kerekét oldani. De nem ment haza, hanem bosszút forralt. Megleste, míg a társaság éjféltájt szétoszlott, a templom-utczában nekiesett Mallárkak és éles késsel sziven szurta.

— Nesze, te kutya magyar! — kiáltotta neki dühödve és futásnak eredt. De csakhamar letartóztatták és dr. Nyirő Géza vizsgáló bíró már ki is hallgatta. Liedlnek nem ez az első, magyar gyűlöletéről tanuskodó ténye. A legutóbbi képviselőválasztások alkalmával meggyalázta a magyar tricolor és ezért 50 frt pénzbírságra ítélték. Mallár néhány perc alatt kiszenvedett.

* **Az oroszok és az angolok.** Az angol-transzvali háboru Oroszországban izzó gyűlöletet keltett az angolok ellen. A deszpotikus Oroszországban, a melynek kegyetlenkedésért az angolok már annyiszor kifakadtak, sokkal jobban becsülik a szabadságot és a jogot, mint Angolországban. Az oroszok e keseredéssel szólnak az angolokról és mindenki azt kívánja, vajha a bátor burok győznének. Egy berlini lap pétervári levelezője az oroszok angol gyűlöletéről a következő érdekes részleteket írja: Az orosz lakosság minden rétegeből folyik az adakozás a burok számára. Egyszerű munkások, cselédek, katonák odaadják kevés pénzüket. Gillot lelkész, a pétervári holland pap és a hollandi segítő-bizottság elnöke rövid idő alatt harmincezer rubelt kapott és a gyűjtött összeg nap-nap után szaporodik. A pap lakásába sűrűn tódulnak az emberek. Az egyik pénzt hoz, a másik új hirt akar tudni a csatatérről Gillot lelkész ugyanis dírek

távirati összeköttetésben van Leyos doktorral. A hamadik azt akarja megtudni, hogyan juthat legkönnyebben Transzvába.

Az adakozást a burok számára sokszor egészséges humor kíséri. Az egyik pl. öt rubelt ad a burokhoz átszökött öszvérek takarmányára; a másik három rubelt a megszökött öszvérek tisztelésére ad; a harmadik egy rubelt ad az angolok örök nyugodalmára. A lépésben ha lemegyek, mindecnap találkozom Vaszilivel, egy tipikus öreg orosz altisztel, a ki sohasem mulasztja el a kérdést:

— Coto bariss, bjut anglizsán? (Ütik-e az angolokat, uram?)

Ha azt felelem: dja, bjut, (igen, ütök), akkor nagy örömmel rámondja:

— Nu, szlava Bogul! (No, hála Istennek!)

Az oroszok nagyban biznak abban, hogy a transzváli háboruban a burok fognak győzni.

* **Bon-mot** Magyarországnak alig van ez idő szerint elfoglaltabb embere Széll Kálmán miniszterelnökénél. Két miniszteri tarcza readesterhein kívül kiegyezési és egyéb tárgyalásoknak a sulya is főleg az ő vállaira nehezedik, a pár pillanatot pedig, a midőn az adminisztráció és gondoktól megpihenhetne, d. putációk fogadására kénytelen fordítani. Elenzeki képviselői körökben már csináltak is egy tréfás szójátékot az agyonzaklatott miniszterelnökre. Valaki alitól megkérdezte tőle, hogy miként érzi magát, a mire a miniszterelnök ezt válaszolta volna:

— Nő a bajuszom!
A szójáték abban van, hogy a választ így is lehet érteni:

— Nő a baj! Uszom!

Gyászhirek. Egy jeles tehetségű és készültsgű, kitűnő szónok, de lelkész, s az az ő nyomora miatt szenvedő családot is váltott meg a jöltevő halál: Pásztor Károly szármáregyházmegeyi, gacsályi ev. ref. lelkész f. h. 18-án meghalt. A sulyosan látogatott a halál által szenvedéseitől megváltott férfiuban a hivatalával kenyerádó családapat vesztett család a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Alantiroftak fájdalomtelt szívet tudatják, a forrón szeretett férj, jó gyermek legjobb apa, nagyapa, após, testvér és rokonnak Pásztor Károly gacsályi ev. ref. lelkipásztornak folyó hó 18-án déltán 4 órakor élete 60-k, lelkipásztorkodásának 36-ik és boldog házasságának 17-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytat. A megboldogult földi részei folyó hó 20-án déltán 2 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra tetetni. Gacsály 1899, november 19-én. Áldás és béke lengjen porai felett: Özvegy Pásztor Károlyné sz. Papp Piroskanéje, Pásztor Szeréna ferj. Gacsályi Lászlóné, Pásztor Irén, Géza, Mariska, Anna, Izabella, Katalin gyermekei. Özvegy Pásztor Sámuelné anyja Gacsályi László veje. Gacsályi Károly, László, Szeréna, Irén unokái, Pásztor Borbála ferj. Lányi Kálmán, Pásztor Zsófia ferj. Vesmás Gyuláné, Pásztor Sámuel, Pásztor Izabella ferj. Novak Lajosné és családjaik testvérei. — A fájdalom éles nyilat járják át megtört szívűket, midőn mély bánatba merülve jelentjük a mindhalálig hü és szerető hitvesnek, a felejthetetlen jó édes anyának, a kedves jó nagyanyának, szerető testvérnek, anyósának és hű rokonnak Pakozdi Lajosné született Kovács Eleonórának folyó hó 18-án d. u. 1 órakor, drága életének 64-ik, boldog házasságának 40-ik évében, hosszas szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytat. Kedves halottunk földi részei f. hó 20-án d. u. 2 órakor fogjuk a templomban artandó gyászistenisztelet után, az új felső temető kertben, az ev. ref. egyház szertartása szerint, örök nyugalomra helyezni. Mely végtisztességétetre a rokonokat barátokat és ömerősöket bánatos szívet meg hívjuk. Hajdu-Nánás, 1899. nov. 18. A béke szelid ang aia lebegjen a drága porok felett! Ferje: Pakozdi Lajos. Gyermekei: Piroska,

Berencsi Gyuláné: Béla, Sándor, István, Margit, Kelemen Ernóné, Erzsébet, Máthé Gézané András. Unokái: Berencsi Gyula, Géza és István. Testvére: Kovács Antal nejevel és gyermekeivel. Berencsi Gyula, Berencsi Geza, Kelemen Ernő és Máthé Géza mint vök.

* **Uj nemzetiségi pénzüzet Erdélyben.** Beszterce-Naszódmege nagyközségében, melynek alig harmadfelezernyi lakosságát bizonyára elégségesen szorgálja ki az ott már öt év óta működő magyar pénzüzet az oláhság vezetői uj pénzüzetet létesítettek a maguk céljai szolgálatára. Az uj pénzüzet neve: Merkur takaré- és hitelszövetkezet-reszvínytársaság s alapítóke száz ezer koroua. Az igazgatóság és az egész vezetőség román nyelvű emberekből áll. Ez már a hetedik nemzetiségi pénzüzet Beszterce-Naszódmegeben.

* **Temetés.** A waggon-gyárban szerencsétlenül járt Nagy János gépész temetésén a Debreczeni dalegylet, a vasuti «Egyetértés» dal- és zeneegylet részt fognak venni. — A waggon-gyár munkásai is nagyobb részt elkísérik szerencsétlenül járt barátjukat utolsó útjára.

* **Ha egészségét megakarja óvni** igyék Ferencz József keszrűvizet, melyet több mint 20 év óta nagy becsben tartanak az egész világon. Az 1896. évi kialtáson is egyedül tüntetett ki a nagy milleniumi éremmel és egyedül tiszteltetett meg Ö Felsége részéről egy legmagasabb kitűtetéssel. Mindenütt érúsitják.

* **Ingyen egy sorajegy,** mely 6 huzásra szól kétszáz ezer korona fős és számos mellék nyereményel mindazok k, kik legalább 5 frt árú vásárolnak Schwartz Dániel üzletében a Bika épületében, hol a legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok férfiak részére kaphatók u. m. csakis valódi tajtek pipák, tajtek és borostyan szipkák, valódi ezüst fogantyas ébenfa botok, dohányzó asztalok, pipaállványok, szivar, pénz- és dohány tarczák, sakkok és dominók nagy választékban és igen jutányos áron.

Színház.

Liliom Klári.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban, Irta és zenéjét szerlette Dóczy József. Először került színre a debreczeni színházban 1899. nov. 19-én másodsor nov. 20-án.

Dóczy József debreczeni hivatalnok, aki a poros akták mellett ráér arra, hogy a dal muzsájának s a színműírás istennőjének hódoljon. Szép népdalai igaz tehetségre vallanak s közülök már nem egy keresztül ment a legnagyobb bíralaton, a népkára kerültek s Tiszán és Dunántul, mikor arataskor, vagy a fonóban dalolják a magyar fiúk, magyar lányok, nem tudják, hogy azokat a hortobágyi pusztá szellője hordta szerteszt Debreczenből.

A népdal-költő nem elégedett meg e sikereivel. A magasabb, nemesebb ambíció sarkalta, hogy dalos színművekkel tegyen kísérletet.

Még élénk emlékezetünkben van a «Kuruczvilág» című operett, melynek szövegét s néhány sikerült enekszámát ő írta. De hát az volt és maradt: figyelmet érdemlő kísérlet. Méséje egy adomán épül föl, ennél fogva szívfolyó, mert különben nem telnek 3 felvonásra, tele van tarka epizódokkal, melyek az egységes cselekmény hiányát vannak hivatva pótolni, s így aztán főalakjai meglehetősen szenvedőleges szerepet visznek. — De azért a dramairói éit lehetetlen fel nem ismerni benne.

És most, a sok kedves népdalból egy népszínmű alakult ki: «Liliom Klári». Ezt sem lehet remekműnek mondan, sőt bőven vannak hibái is, de van néhány nagy érdeme. Hatalmas dramai erő rejtőzködik egységes, megrázó meséjében s népies jellegű

— nem lobogó gatyába, borjuszájú ingbe bujtatott ficurok és pruslikba szorított damák beszélnek pár pórias sallanggal czifrázott műnyelven; kitűnők, fülbemászók a dalai, mulattaók epizódjai és mellékalakjai. Hibáinak egy része olyan, melyet egy erős dramaturg keze elenyészthetett volna, s csodáljuk is, hogy a mi e tekintetben nagyon ügyeskezű fő-fő dramaturgunk a kívántor scenikai változtatásokat végre nem hajtott.

Az első felvonás hosszú és laza. A szerző temérdek embert összegyűjt a színpadon s nem tudja őket fogalkoztatni. A tőmeg az ő kezében igazán renyhe tömeggé válik, a me'y semmit sem csinál, csak gátolja a fejlődést.

Hosszan dalolnak a színpalak megett, s a bennlevő 15—20 ember egy szót sem szól és nem tudja, mihez kezdjen. Először is meg kellene rövidíteni a külső nótát, másodsor a bennlevőket velők kellene daloltatni.

Mig kint, a kulisszak mögött folyik a hadgyakorlat, melyen Barna Peti vetélytársát, Fátyn Bandit pokoli megfontoltsággal, a vak töltetek közöt kevert éles töltséssel agyonlövi, hogy a szép és jó Liliom Klárit magáéva tehesse: addig benn a falu népe ismét nem tud semmi okosat csinálni s F. Kallay Lujza szép enekének hatását is csökkenti. Mi sem volna könnyebb, mint ezt a sok felesleges embert onnan egy jó ötlettel elvezetni s kellő alkalommal visszahozni. Ez tisztán a scenikai beosztás, a színpadi technika dolga. (Talán kiébb tolni a hadgyakorlat után tódítva s visszacsodítani a megsebesült Bandi színpadzatalt kiserve.)

Baja az első felvonásnak az is, hogy a mellékalakok akármily mulattatók, de csak úgy lógnak rajta, sem Böske, a vén parasztleány, sem Khón Izsák és hitvese, Száli, a neveltetésen kívül semmivel sem járulnak az első felvonásbeli mese előbbrevitelesen s ez már szervi hiba.

Aztán ez a felvonás úgy meg van tömve szebbnél-szebb dalokkal, hogy három népszínműre is elég volna: csak az a baj, hogy a nóták nem a cselekmény s érzelem természetes kifolyásai, hknem épen hátrálatás. A nóta elvezetést mindig a cselekmény fenakadásával kell e felvonásban megfizetnünk.

Emiatt van, hogy a magában rendkívül erőteljes, sőt izgató exoziczió: Fátyn Bandi meggyilkoltatása Barna Peti által, Csillag Pista szerelme a hozzá méltatlan Bogár Ágneshez, Bogár Ágnes lángolása, Barna Peti és vagyona után Liliom Klári ebből fakadó boldogtalansága, nem érvényesül úgy, a miut kellene.

Határozottan leggyengébb az első felvonás a maga szakgatottságával s megérdemelné a másik kettő, hogy érettük teljesen átdolgozók.

A második és harmadik felvonás fokozódó dramai erejű, lélektanilag van felépítve, menete elég gyors, erkölcsi értéke felemelő. A nóta kevesebb és jól van beosztva. A mellékalakok: a három p'etykázó asszony, Izsák és felesége már nemcsak mulattató czirádák, de bele tartoznak a darabba, közrejátszanak a bonyodalomban s előbbre viszik a mesét. Mindössze Böske alakja az, mely itt sem csinál semmit, s a Verus és Marcsi szerelmeskedése zavarja a cselekmény egységét, de olyan kedvesen, naiv bájjal, hogy azzal szemben kénytelenek vagyunk a kritikus szigorú pennáját letenni.

Teljes meggyőződésünk, hogy a darabmeséje maga s a két utolsó felvonás erőteljes tehetségre vallanak, kit egyelőre csak a nóta fránti szeretet s a színpadi követelményekkel való ismeretlenség csábított az első felvonásban tévesztett utakra. De ha ezt is sikerül a másik kettőhöz méltóvá tenni, meddő népszínműirodalmunknak nyeresége lesz a mi helyi szerzőnk darabjából, melyet különben a közönség a legteljesebb méltánnyal fogadott s a szereplők igaz buzgalommal igyekeztek diadalra jutatni.

Fái Flóra Klári dramai szerepét sok helyütt megrázó erővel játszotta, Perényi Margit enivaló Verus volt, F. Kallai L. gyönyörűen énekelt s ehhez méltóan játszott, Kis Irén, mint Khón Izsák felesége, ara-

nyos jó kedvvel alakított s igazán kitűnő volt a maga szerepében. Szigeti Lujza pompásan volt öltözve és maszkirozva, de játéka tulzott és a józslés határain messze túljáró volt, tisztán a rogyásig tele karzatnak játszott, F. Csiga házy Etel kis szerepet szokott gondosságával játszott meg. Ő a jó szinpadisnyák prototypusa.

De a férfiak sem álltak hátrább. Komjáthy nemes hévvel alakította Csillag Pista rokonszenves szerepét, az öcsöce Marci, vagyis Rubos Árpád ismét olyan ennivaló legényke volt, aminő hasonló szerepekben lenni szokott. Környeit ugyan hamar kivégzi a szerző, de szerencsére adott neki alkalmat arra, hogy néhány szép dalt igazán szívhez méltóan elénekeljen, de ennek a feladatnak emberül meg is felelt. Ferency, Peti néhzre irt, eleinte haladatlan szerepét elég gonddal játszott, csak az utolsó felvonásban nem volt elég árnyalva a félelem, megsemmisülés, szerelem, megvetés és boszu hirtelen változó érzelmei számára. Különbösen szerepének e része tán még egy Novellit is próbára tenne. Sziklai, a mi páratlan Sziklaink, non-plus-ultra zsidó szatócs volt maszkban, ruhában, mimikában, énekben.

A rendezés egészben véve nagyon gondos volt, különösen a második felvonás diszletezése s falusi élete. Erre mindössze az a megjegyzésünk, hogy az első felvonásban honvédek ígérték s par kivétellel közös bakákat kaptunk; aztán meg az, hogy a második felvonásban kevés egy szólótörke ahhoz, hogy Klárít Peti és Pista duakodásától úgy el-takarja.

Színházi műsor.

Kedden »B« bérletben Baba.
Szerdán »C« bérletben Mozgó fényképek.
Csütörtökön »A« bérletben Rómeó és Julia.
Pénteken, bérletszünetben Sulamith. —
Opera.
Szombat bérletszünetben Sulamith.
Vasárnap bérletszünetben Sulamith.

Iskola.

A tanítók házának megnyitása.

Szép ünnepély volt a fő és szekvárosban tegnapielőtt — nov. 19. — Ezen a napon délelőtt 10 órakor nyitotta meg Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, a Szentkirályi-utca 47. sz. alatt levő tanítókházát. A megnyitás nagy ünnepélyességgel ment végbe, nagyszámu intelligens közönség jelenlétében. Ott voltak: Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, Zsilinszky Mihály, Berzeviczy Albert, báró Eötvös Loránt, Axaméth Lajos, Beöthy Zolt, Mortin Emil, Halász Ferencz, Kacs Kovics, Neményi Imre, Verédy Károly, Mosdósy Imre, Kirchner Béla, Groó Vimos, Rényi József; az Eötvös-alap részéről: Péterffy Sándor, Göcz József, Lakits Vendel, Ujváry, Józsa Mihály, György Aládar; továbbá Léderer Ábrahám, Lád Károly, Kiss Áron, Nagy László, Szöke István stb. Vidéki küldöttek; Kozma László, (Debreczen), Palós Albert (Kolozsvar), Kemény Gábor (Balassa-Gyarmat), Margitay József (Csaktornya), Nagy Lajos (Oroszáza) Barsay Albert (Nagy-Enyed).

Az ünnepélyt a pedagógium énekkara nyitotta meg, mire dr. Göcz József, az internátus igazgatója üdvözölte a minisztert.

Ezután Wlassics dr. miniszter a következő beszéd kíséretében avatta föl az intézetet: A legbensőbb örömmel jelenem meg a mai ünnepélyen, mert ezuttal is tanúságát kívántam adni azon meleg ragaszkodásomnak, szeretetemnek és tiszteletemnek, melylyel a magyar tanítói kar iránt viseltem. (Lelkes eljenzes.)

Örömet fokozza az a tudat, hogy a tanítók házában nemcsak egy jelentékeny művelődési intézettel szaporítottuk nemzetünk közkincsét, hanem egyuttal a legszebb humanitárius intézetet is felavatjuk e házban. (Élénk eljenzés.)

Igenis, művelődési intézet lesz e ház, mert ez nemcsak otthont ad a tanítók gyermekeknek,

hanem falai között ók lelki gondozást, vezetést, utmutatást nyernek a tudományos pályákra való előkészület nehéz munkájában.

Igen, a legszebb humanitárius intézet is lesz e ház, mert csak varázsoznak önök lelki szemeik elé az anyagi gondokkal, az élet nehéz küzdelmével harczoló tanítót, kit az Isteni gondviselés kiváló tehetségu gyermekekkel áldott meg, de az anyagi eszközök fogyatéksága megfosztja a gondos szülőt a tovább neveltetés áldásaitól. A szív legsajgóbb fájdalmából, az édes szülői szeretetből és gondosságból fakadt könnyeket törli le e ház. (Helyeslés.) Es hány letörült könyesepp lesz egy megmentett gyöngvévé a magyar műveltség kincsesházának! (Élénk tetszés.)

Ezért nincs e házában a koldustól a trónig, a ki ne ürülne e nemes czélu intézet létesüléseinek és ne kívánna annak felvirágzását.

Pelséges urunk királyunk felhatalmazott eugem arra, hogy önöknek tudtul adjam, miszerint nagy történelmi, örökké ragyogó nevet adja e háznak, mely a mai naptól kedve »Ferencz József Tanítók Háza« nevet viseli. (Szünni nem akaró lelkes ejenzés.)

A miniszter ezután felolvasta a legteljesebb elhatározás szövegét és azután így folytatta:

Köszönjük meg e fejedelmi kegyet és legyünk hozzá méltók! Az ő utólréhetetlen kötelességtudása, nemes, felelős gondolkozása mint ideál lebegjen e ház felett és lelkesítsen mindenkit, kit sorsa e házhoz csatol.

Nem avathatom fel méltóbb zárószóval e házat, mi t ha a nagy királyi hitves, a mi felejtethetlen királynék védőszentjének mai ünnepén Isten bő áldását kérem ő felségére, urunkra és királyunkra és az ő legmagasabb nevet viselő intézetre. (Hosszantartó zajos eljenzés.)

Zugó eljenzés hangzott föl a miniszter szavaira, mire Mura István szavaltta el emelkedett hangu ódáját, melynek végző szakasza így hangzik:

— — — — — Édes Istenem?
Lelkem megárad, érzem a szívemmel,
Hogy itt vagy és betöltöd ezt a házat,
El, elfelejti fönnenlátó szolgád,
Hogy annyit verted, annyit megaláztad!
Őt szép fiára gondol, kik immár
Nem ott nőnek majd föl utfeen, —
Szólítsd el engem, könnyebben halok meg
E naptól fogva, Édes Istenem!

A szavaltat végeztével a paedagógium énekkara berekesztette a ünnepélyt. Wlassics miniszter pedig kísérv a nagyszámu vendégségtől, megtekintette az internátus herendézését. Az első tanulóteremben Józsa Mihály kir. tanfelügyelő, az intézet gondnoka fogadtas az internáltak nevében üdvözölte a minisztert, a ki lelkesítő beszéddel buzdította az ifjakat szorgalom és kitarító munkára. A 10 háló és 50 tanulószoba megtekintése után a miniszter legnagyobb meglepedést fejezve ki Péterffy Sándor élőknek, a közönség lelkes eljenzése közt távozott a »Ferencz József-tanulókháza«-ból.

Emlébeszéd.

Ő Felsége n. Erzsébet magyar királyné emlékezete felett — irta és elmondotta 1899. nov. 19-én:

Vánts György.

Kedves iparos tanuló ifjuság!

E szívet rázó jajkiáltás járta be hazánk minden zugát 1898. szept. hó 10-én: Meggyilkolták a Királyot! Magyarország védasszonya nincs többé!

A megdöbbenő hír, melynek idegrázó hangja csaknem jéggé dermedte kebleinkben a vért, valónak bizonyult. Felséges királynék drága életét orgyilkos kéz oltá ki.

A legszeretőbb édes anyát, a leggyöngédebb nőt, a sors csapásától sujtott boldogtalan asszonyt, a halalos kinok közt vergődő nemzet egykori hű lelkü védangyalát, a magyar nemzet legáldottabb emlékü jöltevojét s legfelelhetlenebb nemes lelkü királynőjét kergette halálba egy elvetemült gyalázatos gazember.

Meggyilkolták orozva a magyar királynét. Egy félelmetes és minden emberi jogokat lábball tipró és a társadalmi rendet felforgatni akaró eszme, mely korunkban lábra kapott, annak nemét, nem védtelen ártatlanságát, nem szentte avató bánatát s miért? csak azért, mert fején korona volt.

Az elrémítő és megdöbbenő hír, melynek pusztá kimondása által is szívünk elszorul, szemeinket a köny árja borítja el, Svájc egyik kives fekvő-ü városából, mely mint ilyen, királyonk kedvenc üdülő helye volt — Genfből jött.

A villám nem csap le oly gyorsan és váratlanul, mint annak az átkozott törnek sujtása, melyet egy minden emberi érzést levetkőzött orgyilkos keze vezetett.

Az a gyilkos tör, mely kioltá a legnemesebb királyúé életét, a magyar nemzet szívet is átjárta, mert az a királyné a mieuk, a magyar nemzet bálványozott királynéja volt.

Az oly sokat szenvedett és annyi küzdelmeket átélt magyar nemzet már-már hegedni kezdő sebei e fanatikus gyilkosság által ismét felszakadoztak, mert az a szív, mely ott a távolban, a Genfi tó partján utolsó dobant, nemzetünk új korszakával együtt született és e perctől kezdve velünk együtt érzett, örömeinkben, bánatainkban velünk sirt, velünk örvendezett; a gondterhes napok és válságos percekben felettünk, a magyar nemzet boldogulhatása felett, mint védőangyal működött.

Az a rettenetes tragédia, melynek utolsó jelenete ott a távolban, a Genfi tó partján játszódott le, oly mélyseges gyszba borította a magyar nemzetet, hogy elfeledni nem fogjuk soha; mert az oly váratlanul elköltözött nemes lélek oly ürt hagyott maga után, hogy azt nem fogja nemzeti életünkben betölteni soha, de soha azon a polcon senki.

Ki volt az oly váratlanul és erőszakos halállal kimult, nekünk? azt e pár szóval a magyarok királynéja — nem jellegezhajuk eléggé; nem, mert az elhunyt élete és cselekedete, felelős gondolkozása és a magyar nemzet iránt tanúsított érzelmei akkor és oly körülmények között nyilvánultak és tetekben nyertek kifejezést, hogy azt pusztán e pár szóval: a magyar nemzet királynéja eléggé jellemezni nem lehet.

Epen ezért, t. hallgató közönség és ti kedves barátaim, hogy hű képét lathassátok annak az életnek, melynek áldásos működése, melynek utolsó perczeig minden gondolata, minden tette a magyar nemzet boldogítására irányult, elmondom a következőkben megboldogult királynék élete történetét. Figyeljétek meg annak minden egyes mozzanatát s vessétek mélyen szívetekbe ama nemes tetteket, melyeknek kisugározásai tették az a magyar nemzetet a mi ma — szabaddá, nagygyá és hatalmasá.

Néhai Felséges királynék Erzsébet 1837. december hó 24-én született, az annyi természeti szépségekben bővőködő Bajor országban, a Possenhofeni királvi kastélyban. Édes atya Miksa bajor herczeg az édes anyja Ludoviká herczegnő volt.

A megboldogult gyermekkorát a királyi udvar fényétől és kábitó zajától távol, a gyengéden szerető szülék, testvérek körében és a szabad természet öln töltötte. Rajongó szeretettel csüngött a nagy természet s már kora gyermekségében ebredező lelke egész szeretetével gyönyörködött abban és e szeretetet ebredező és fejlődő keble fokozva őrzé meg szíve utolsó dobánasaig.

Bizonyosága ennek a nagy szeretetnek halála is, hisz az is ott a természet kebelén történt.

A nagy természet iránti imádat szerű szeretetben kezdett ebredezeni mélyen — érző lelkének minden gondolata, és a mint a kis leány hajadonná fejlődött, úgy nőtt és oly arányban fejlődött lelkében az a tudat, melynek örök igazsága megdönthetetlen, hogy csak az igaz és ment emberi cselekedet sarától, a mit a világ ura, a mindenható Isten, örök és végére mehetetlen bölcsesége utján

a természet láthatatlan gépezete megte-
remt.

E tudat erősíti meg keblében a felé-
redt hitet, a reményt és szereteit, a vallá-
sos erzület eme Szentháromságát; e tudat
ébredt fel szívében az igazság és szabadság
iranti olthatatlan szeretetet és lelkesedést és
nővelte tetteiben oly tökélyre, hogy egy nem-
zetnek a sokat nagyon sokat szenvedett ma-
gyar nemzetnek védangyalává, őriző patronája
lett.

Az alig tizenhat esztendő hercegnő
1853. nyarán egy Ischlben rendezett udvari
bálon ismerkedett meg unokatestvérével a
daliás természetű I. Ferencz József császárral.
Az is eni gondviselés által pártul megáldott,
gyönyörű teremtés s valóban királynői ter-
mettel, elragadóan szép klasszikus arczzsal,
rágógó szemekkel — melyeknek nyílt és a
szívek mélyéig ható tekintete mindenkit el-
bűvölt — bíró gyermeketeg leány, külső bájjal
és lelke fenségével meghódította a fiatal
császárt, a kinek a szíve szerelemre lobbant,
s a ki e találkozás hatása alatt elhatározta,
hogy édes anyjával kipuhatoltatja, hogy vaj-
jon Erzsébet hercegnő viszonzná-e szerel-
mét? de ugyanakkor fölkerítte édes anyját,
hogy még a látszatát is kerüje a vonzalom
kieröltetésének.

Folyt, köv.

Kérem

nagyságcs asszonyom, legyen rá gondja, hogy
az ön kicsinyei is használják már kora
ifjuságuktól a «Kosmin» szájjvizet. Mert tud-
valevően a későbbi években beálló fogfájás
nagyreszt a gyermekkor mulasztásaira vezet-
hető vissza. A szájnak- és fogaknak «Kosmin»-
nal való naponkénti öblögetése erősíti a fog-
hust, üdíti a száját és épségben tartja a
fogakat.

Egy palack, mely sokáig eltart, 1 frt, kapható
gyógyszertárakban, jobb drogua- és illatszertárak-
ban, Vezérképviselőség: R. Skriwan Bécs, IX. Müllner-
gasse 3. — Nagyban raktár Budapesten, Török
Józsefnél.

KÖZGAZDASÁG.

Kamarai közlemények.

A m. kir. államvasutak üzletvezetősége
Szombathelyen f. hó 25-iki lejárattal az 1900
esetleg 1901 és 1902 év folyamán szükséges
anyagok beszerzésének biztosítása céljából
pályázatot hirdet.

A m. kir. szatmári 12-ik honvéd gya-
logezred az 1900 évre szükséges marhahus
szállítására f. hó 25-iki lejárattal nyilvános
pályázatot hirdet.

Az aknasugatagi m. kir. sóbánya hivatal
részére az 1900 évre szükséges gömbölyű
tölgýtárna és vankosfa szállítására f. hó
27-iki lejárattal írásbeli versenytárgyalás fog
tartatni.

A m. kir. államvasutak s z e g e d i
üzletvezetősége a következő anyagok szállítá-
sára nyit pályázatot f. hó 28-iki lejárattal:
fa es virág magvak, robbantó anyagok, szer-
szám ny-lek, takarékl-tűzhelyek, zsiradék, kő,
mész, műkövek.

A m. kir. budapesti I. honvéd kerületi
parancsnokság tudatja, hogy a d e b r e c z e
n i u. kir. honvéd csapat kórház vendéglős
szerű ételmezésére az 1900 esetleg 3 évre f.
hó 29-én nyilvános arlejtés fog tartatni.

A m. kir. államvasutak d e b r e c z e
n i üzletvezetősége az 1900 esetleg 3 évre
szükséges pályafentartási frk beszerzésének

biztosítása céljából folyó hó 30-iki lejárattal
nyilvános arlejtést fog tartani.

A m. kir. államvasutak d e b r e c z e
n i üzletvezetősége f. hó 30-ikán különféle
anyagok beszerzésének biztosítása céljából
nyilvános arlejtést tart. A feltételek kama-
ránknál megtekinthetők.

Magyar hajó a Csöndes occeánon. Egy
fiumei vállalat hajója, a »Siam» kapitány Rai-
vich S. már egy év óta szállít szemet Brit-
Kolumbiából (N. maimo) a californiai kikötő-
be. Augusztus elején a hajót az Egyesült ál-
lamok kormánya bérelte ki igen kedvező fel-
tételek mellett és a hajó augusztus 19-én
328 öszvért, 57 lovat és különféle hadiszere-
ket szállított Manilaba az ottani amerikai
csapatok részére. A szerződés 6 hónapra szól.
esetleg meghosszabbítják 8 vagy 9 hónapra.

Papírbevétel Japánba. Tokióból írják
a következőket: Tudvalevőleg, hogy a japán
papiripar igen fejlett, de csakis a japán fo-
gyasztási viszonyoknak felel meg; az utóbbi
időben azonban igen élénk kereslet mutatko-
zott az európai papirosfélék után, úgy hogy a
keresett papirosfajtákat Amerikából kellett
behozni. Az újabb közléstét kinu atások
szerint 1895-ben 3 millió kid. (1 kid. — kö-
rülbelül 1 angol font papirt hozatott Japánba,
1898-ban pedig ez a behozatal már 12 millió
kiore emelkedett. Hazai papiriparunk a siker-
re való kilátással kísérelhetné meg a versenyt
az amerikai behozatalal és erre legzéltsze-
rűbb volna, ha ügynökök köldetnének ki
megfelelő papiros-minta-gyűjteménnyel.

Maláta kivitel. Yokohamai főkonzulá-
tusunknak a f. év III. negyedéről szóló jelen-
tése fölemelit, hogy Japánban most évenként
80006, az osakai Asabi gyárra 20,000 és a
yokohamai Kri-gyárra 15,000 jut. Miuta sör-
fogya-zás Kelet-Ázsiában egyre terjed az
összes sörgyárosok a telepeiket megnagyobbí-
tani készülnek. A malátabehozatal e öre lát-
hatólag növekedni fog és megjegyzendő hogy
a japán sörgyárosok eddig is főleg a monar-
chiából hozatták a malátát.

Sertésvásár.

Kőbányai sertéspiacz. Nov. 20. Ma-
gyar elsőrendű Öreg nehéz (páronként 400
kgm felüli — kr. Közép pkint 300—400
kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban
Fiatal közép (páronként 251—320 kg. 42—43
kr. Fiatal könnyű páronként 250 kg. sulyban
43¹/₂—44 krig. Szerbiai: Nehéz pkint 260 kg.
sulyban 41¹/₂—42 krig.

Sertéslétszám: 1899. évi nov. hó 18.
napján volt készlet 33382 darab, nov. 19.
felhajtattott 855 drb, 1899 nov. 19-en elszál-
litattott 1136 db. 20-ára maradt 33.101 db. A
hizott sertésüzlet irányzata lanyha.

Budapesti gabonatözsde

Nov. 20.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u n a	kilós	Ar 100 kg.		kilós	100 kilogramm	
		frttól	frtig		frttól	frtig
Bánsági	76	7.70	7.80	80	08.25	08.20
"	77	7.80	7.90	81	08.35	08.25
"	78	07.00	08.10	82	—	—
Tiszavidéki	79	08.05	08.20	—	08.25	08.20
"	76	7.70	7.80	80	08.35	0 825
"	77	8.80	7.90	81	—	—
Pestvidéki	78	08.00	08.10	82	08.25	08.15
"	79	08.05	08.20	—	—	20
"	79	7.65	7.75	80	08.20	—
Fehérmegyei	76	7.75	7.85	81	08.30	00.15
"	78	7.95	8.05	82	8.20	—
"	79	07.00	08.15	—	8.30	—
Bácskai	76	7.65	07.75	80	00.00	—
"	77	7.00	7.85	81	00.00	00.00
"	78	8.00	08.05	82	—	00.00
Északmag	79	8.00	08.15	—	—	—
"	78	8.90	8.0	80	—	—
"	79	8.05	8.10	81	—	—

	Min. hekt.-ben	Arkilogram
Rozs elsőrendű	uj	70—72
" másodikrendű	"	—
Árpa takarmánynak	"	60—62
" égetni való	"	62—64
" serfözdei	"	64—66
Zab	uj	39—41
Tengeri bánsági	uj	—
" más nemű	"	—
Repce bánsági	"	—
Köles	"	—

Csak Urak

kapnak: 2 Collectiot 120 darab felette érdekes
pillanat felvétel és egy szenzációs újszerű col-
lectiot tengerentuli különlegességek-öl 16 színezett
képet tartalmazólag, névjegy nagyságban. Ezen 3
collectio a pénz előleges beküldése mellett 1 frtba
kerül (lehet levélbélyegeken). Utánvétel 30 krral
több. Küldés bérmentesen és titoktartás mellett:
Kann J. Wien, II., Jägerstrasse 26.

Szőnyegek,

Linoleum, viasszos vásznak,

Butorszövetek,

Gyapju és csipke függönyök,

Ágy és asztalterítők,

Flanel takarók,

nagy választékban kaphatók

Szabó Lajos Fiai cégénél

Debreczen.

Legjobb és legolcsóbb czipők bevásárlási forrása

Tolnai Dánielnél

férfi-, női- és gyermek czipő nagy áruházában

DEBRECZEN, a főpostával szemben,

hol szép formájú szolid elven készített tartós Budapest, Bécs és valódi

Karlsbadi **CZIPŐK**

olcsóbb árban mint bárhol beszerezhetők.

Nagy választék

egyszerű, valamint a legelegánsabb kivitelű czipőkben, mi által
a legmesszebb menő igényeknek is megfelelhetnek.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Müsorok

Zárszámadások

Evi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.